

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi zaskarżonym wyrokiem częściowym z dnia 25 lutego 2019 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt VIII C 2921/16:

1. zasądził od pozwanych A. K., K. K. i Z. T. solidarnie na rzecz powoda (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w Ł. kwotę 3.233,14 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 listopada 2016 r. do dnia zapłaty,
2. zasądził od pozwanych A. K., K. K. i Z. T. solidarnie na rzecz powoda (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w Ł. kwotę 1.017 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,
3. stwierdził, że wyrok wobec pozwanych K. K. i Z. T. jest wyrokiem zaocznym, w związku z czym nadaje wyrokowi w punkcie 1 wobec pozwanych K. K. i Z. T. rygor natychmiastowej wykonalności.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych, które przedstawiają się następująco:

A. K., K. K., B. T. i Z. T. są współwłaścicielami spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w Ł. przy ul. (...), znajdującego się w zasobach mieszkaniowych powoda. Lokal zajmuje Z. T..

Współwłaściciele spółdzielczego własnościowego prawa do w/w lokalu mieszkalnego, mieli obowiązek uczestniczyć m.in. w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem ich lokalu, poprzez uiszczanie opłat zgodnie z postanowieniami statutu. Wysokość miesięcznych opłat związanych z lokalem mieszkalnym wyniosła od 1 kwietnia 2016 r. kwotę 462,98 zł, a od 1 czerwca 2016 r. kwotę 450,70 zł. A. K., K. K., B. T. i Z. T. nie wywiązywali się jednak z powyższego obowiązku uiszczania opłat za eksploatację przedmiotowego lokalu, w związku z czym łączne zadłużenie przedmiotowego lokalu wyniosło 3.233,14 zł, w tym zaległość z tytułu opłat za używanie lokalu za okres od dnia 1 kwietnia 2016 roku do dnia 31 października 2016 roku w wysokości 3.179,46 zł oraz zaległość odsetkowa za okres od dnia 1 czerwca 2016 roku do dnia 31 października 2016 roku w wysokości 53,68 zł.

Zgodnie z przepisem art. 4 ust. 1¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych, osoby niebędące członkami spółdzielni, którym przysługują spółdzielcze prawa do lokali, są obowiązane uczestniczyć w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na ich lokale, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni przez uiszczanie opłat na takich samych zasadach, jak członkowie spółdzielni, z zastrzeżeniem art. 5.

Zdaniem Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie wysokość opłat dotyczących lokalu pozwanych nie była kwestionowana, w konsekwencji zaległość za wskazany okres Sąd uznał za bezsporną. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c., o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c.

Na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c., Sąd nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w zakresie pkt 1 wobec K. K. i Z. T., którzy nie stawili się na rozprawie, jak również nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy wydał wyrok częściowy, dotyczący tylko trojga pozwanych, stwierdzając, że postępowanie będzie się nadal toczyło wobec B. T., a w przypadku uznania zasadności żądania pozwu również w zakresie wymienionej pozwanej, zostanie również stwierdzone, że jej odpowiedzialność jest solidarna z pozostałymi pozwanymi.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany A. K., zaskarżając rozstrzygnięcie w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu pozwany zarzucił naruszenie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i wydanie orzeczenia pomimo śmierci strony oraz art. 317 § 1 k.p.c. poprzez wydanie wyroku częściowego w sytuacji żądania zasądzenia roszczenia solidarnie od pozwanych.

Wobec podniesionych zarzutów apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku, zawieszenie postępowania do czasu ustalenia następców prawnych zmarłego pozwanego K. K. i jego podjęcie z udziałem ustalonych następców prawnych zmarłego, a następnie oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego A. K. kosztów procesu za obie instancje w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie odwoławcze według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest o tyle zasadna, że skutkuje uchyleniem zaskarżonego wyroku, zniesieniem postępowania w sprawie w stosunku do K. K. od dnia 15 listopada 2017 r. i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Widzewa w Łodzi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Podniesiony przez skarżącego zarzut naruszenia art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. był trafny.

W myśl art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. sąd zawiesza postępowanie z urzędu w razie śmierci strony lub jej przedstawiciela ustawowego, utraty przez nich zdolności procesowej, utraty przez stronę zdolności sądowej lub utraty przez przedstawiciela ustawowego charakteru takiego przedstawiciela. W takim przypadku zawieszenie ma skutek od chwili zdarzeń, które je spowodowały. Zawieszając postępowanie, sąd z urzędu uchyla orzeczenia wydane po nastąpieniu tych zdarzeń, chyba że nastąpiły one po zamknięciu rozprawy (art. 174 § 2 k.p.c.).

Śmierć osoby fizycznej w trakcie procesu stanowi przeszkodę w jego kontynuowaniu i w przypadku, gdy przedmiotem procesu są prawa i obowiązki, które przechodzą na następców prawnych, musi nastąpić zawieszenie postępowania (art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c.). Niezawieszenie postępowania i jego kontynuowanie po utracie zdolności sądowej przez stronę, bez wstąpienia w jej miejsce następców prawnych, powoduje nieważność postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.) (vide wyrok SN z dnia 15 lipca 1998 r., II CKU 19/98, publ. Legalis nr 343110; postanowienie SN z dnia 9 kwietnia 2003 r., I CK 369/02, publ. Legalis nr 238026).

Nieważność postępowania Sąd II instancji uwzględnia z urzędu w granicach zaskarżenia.

Pozwany K. K. zmarł w dniu 15 listopada 2017 roku, po wszczęciu postępowania w sprawie a przed zamknięciem rozprawy. W tych okolicznościach Sąd I instancji winien zawiesić postępowanie z urzędu. W realiach niniejszej sprawy toczyła się ona przed Sądem I instancji w okresie od dnia śmierci pozwanego bez udziału strony, w więc w granicach nieważności postępowania.

Wobec faktu, że nie doszło do uchylenia wyroku z urzędu przez Sąd I instancji na mocy przepisu art. 174 § 2 k.p.c., należało w wyniku przedstawienia apelacji do rozpoznania ocenić skutki toczącego się postępowania dla danego wyroku. Bezsprzeczne jest, iż w przedmiotowej sprawie w toku postępowania przed zamknięciem rozprawy nastąpiła śmierć pozwanego, co winno skutkować zawieszeniem postępowania z urzędu, natomiast postępowanie toczące się po dacie śmierci K. K. jest dotknięte nieważnością określoną w art. 379 pkt 2 k.p.c. Stwierdzenie nieważności postępowania skutkuje obligatoryjnym uchyleniem zaskarżonego wyroku, zniesieniem postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazaniem sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Również jako zasadny należy ocenić zarzut naruszenia art. 317 § 1 k.p.c.

Zgodnie z art. 317 § 1 k.p.c. sąd może wydać wyrok częściowy, jeżeli nadaje się do rozstrzygnięcia tylko część żądania lub niektóre z żądań pozwu. W ocenie Sądu odwoławczego w niniejszej sprawie nie zostały spełnione przesłanki do wydania wyroku częściowego.

W wyroku z dnia 27 kwietnia 2012 r., V CSK 204/11 (LEX nr 1211178) Sąd Najwyższy wskazał, że nie ma możliwości wydania wyroku częściowego tylko wobec jednego z dłużników solidarnych. Z wyrokiem tym oczywiście należy się zgodzić z tym zastrzeżeniem, że w szczególnych sytuacjach dopuszczalne jest częściowe rozstrzygnięcie sprawy wobec jednego z dłużników solidarnych, jednak wydany wyrok nie będzie częściowy. Współuczestnictwo dłużników solidarnych nie jest współuczestnictwem jednolitym ani koniecznym. Może się zatem zdarzyć, że w stosunku do jednego z pozwanych zajdą podstawy do zawieszenia postępowania (śmierć, przeszkoda w możliwości nadania sprawie dalszego biegu, konieczność uzyskania prejudycjalnego rozstrzygnięcia). W takim przypadku zachodzi podstawa do zawieszenia postępowania jedynie w stosunku do tego pozwanego, a w pozostałym zakresie istnieje możliwość wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie pomiędzy powodem a tym pozwanym, w stosunku do którego brak było podstaw do zawieszenia postępowania. Wówczas to w późniejszym wyroku kończącym postępowanie w sprawie pomiędzy powodem a drugim z pozwanych (jego spadkobiercami) należy zaznaczyć, że odpowiada on solidarnie z tym pozwanym, przeciwko któremu już wcześniej zapadł wyrok końcowy (M. Manowska (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Art. 1-505 (38), wyd. III, publ. WK 2015).

Wobec powyższego należy stwierdzić, że w badanej sprawie nie było podstaw do wydania wyroku częściowego wobec części pozwanych współdłużników, nie można bowiem wówczas w sposób usprawiedliwiony twierdzić, że Sąd orzekł o części żądana, skoro rozstrzygnął o całości, co jednoznacznie wynika z treści sentencji wyroku. Tym bardziej nie orzekł o jednym z kilku skumulowanych żądań, skoro z woli inicjatora procesu przedmiotem sporu było tylko jedno żądanie.

Mając na względzie, iż Sąd I instancji nie zawiesił postępowania wobec pozwanego K. K. w myśl art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. oraz wydał wyrok częściowy, podczas gdy nie zostały spełnione przesłanki z art. 317 § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie w sprawie w stosunku do K. K. od dnia 15 listopada 2017 r. i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu dla Łodzi- Widzewa w Łodzi do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego (art. 108 § 2 k.p.c.).

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy winien zawiesić postępowanie w sprawie (art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c.) do czasu zgłoszenia się spadkobierców zmarłego K. K., a następnie na podstawie całości materiału zgromadzonego w sprawie wydać merytoryczne rozstrzygnięcie. Podkreślenia wymaga, że w niniejszej sprawie, dla prawidłowości procedowania poprzedzającego wydanie wyroku (mającego charakter końcowy, nie zaś częściowy) koniecznym jest także dokonanie prawidłowych doręczeń dla pozwanej B. T. i wpisanie sprawy do wykazu Oz, czego dotychczas nie uczyniono.